

Scoil Náisiúnta Phadraig Naofa,
Avoca,
Co. Wicklow.
Roll No 18198A

Plean Scoile: Gaeilge

Réamhráiteas

Chuir muid tús leis an bplean ar an Samhain 2020. Bheartaigh an fhoireann go léir an Ghaeilge a roghnú mar phríomhábhar forbartha don SSE agus mar gheall ar an Curaclam Teanga na Bunscoile.

Búncúiseanna

Tá gá leis an bplean seo:

- Chun cuidiú linn an curaclam a chur i bhfeidhm agus a chur in oiriúint dár scoil
- Chun go mbeidh treoir chinnte againn i múineadh agus úsáid na Gaeilge
- Ionas go mbeidh léanúnachas agus forbairt ó rang go rang
- Chun an cur chuige cumarsáideach a chur i bhfeidhm sa scoil
- Chun comhthéacs a chruthú d'úsáid na Gaeilge sa scoil
- Chun eolas a thabhairt do dhaoine nua ag obair sa scoil

Fís

Ba mhaith linn, mar fhoireann, go mbeidh na páistí agus pobail na scoile in ann Gaeilge a labhairt agus a thuiscint ar a léibhéal féin go neamhfhoirmiúl i rith an lae sa chlós agus sa seomra ranga. Cuirfidh muid béim ar imeachtaí a bhaineann le cultúr na Gaeilge mar shampla, amhránaíocht. Tá súil againn go mbainfidh na páistí níos mó tuisceanna as ár gcultúr de bharr fhoghlaim na Gaeilge.

Aidhmeanna

Is iad na haidhmeanna atá againn mar fhoireann scoile ná:

- Gaeilge a úsáid chomh minic agus is féidir thart timpeall na scoile
- Cumas léitheoireachta agus scríbhneoireachta an pháiste a chothú i slí comhtháite ag leibhéal a oireann dó/di féin
- Go mbeadh grá don teanga níos tábhachtaí ná cruinneas teanga
- Cúram a dhéanamh ar fhorbairt shóisialta, chognaíoch, mhothúchánach, shamhlaíoch agus aiséitiúil an pháiste
- Feasacht teanga agus feasacht cultúir a chothú
- Clár bán idirghníomhach a úsáid chun suim, taitneamh agus tuiscint an pháiste a ardú sa Ghaeilge

1. Curaclam na Gaeilge

1.1: Cur Chuige Cumarsáideach

Déanfaidh muid sariarracht an modh seo a úsáid sna ranganna. Tá na muinteoirí ag obair le chéile chun na himpleachtaí seo a shárú.

Príomhthréithe an cur chuige cumarsáideach:

- Foghlaimeoir-lárnaithe
- Béim ar chiall agus ar úsáid laethúil na teanga
- Foghlaimeoirí gníomhacha
- Obair ghrúpa agus bheirte
- Pearsanú
- Gníomhachtaí céillí
- Bearnaí eolais
- Múintear an ghramadach de réir mar a bhíonn sí ag teastáil agus i gcomhthéacs oiriúnach
- Tús áite do na feidhmeanna teanga
- Dearcadh níos dearfaí i leith earráidí
- Múintear na scileanna éagsúla le chéile an oiread agus is féidir

1.2: Feidhmeanna Teanga

- Tá liosta de na heiseamláirí feidhmeanna teanga déanta amach i "Bua na Cainte" agus "Béal Beo". Féach ar Lámhleabhar an Mhúinteora do gach rang.
- Leanann an liosta Feidhmeanna Teanga ó rang go rang.

- Caithfidh an múinteoir ranga aird a tharraingt ar na feidhmeanna i rith na scoilbhliana.
- Beidh an fhoireann ar fad aontaithe ar an gcur chuige
- Ta liosta de theanga an lae ar bhilleog í ngach rang.

1.3: *Snáitheanna an Churaclaim:*

- Éisteacht
- Labhairt
- Léamh
- Scríobh

Torthaí Foghlama don Gaeilge

	Teanga ó Bhéal	Léitheoireacht	Scríbhneoireacht
Cumarsáid	Rannpháirtíocht, éisteacht agus aird	Rannphairtíocht	Rannphairtíocht
	Inspreagadh agus rogha	Inspreagadh agus rogha	Inspreagadh agus rogha
	Gnásanna sóisialta agus feassacht ar dhaoine eile		
Tuiscint	Struchtúr abairte agus gramadach	Gnásanna cló agus struchtúr abairte	Struchtúr abairte agus gnásanna cló
	Stór focal	Stór focal	Stór focal
	Léiriú tuisceanna	Fónaic, aithint focal agus staidéar ar fhocail	Litriú agus staidéar ar fhocail
Fiosrú agus Úsáid	Iarratais, ceisteanna agus idirghníomhuithe	Cuspóir, seanrá agus guth	Cuspóir, seanrá agus guth

	Catagóiriú	Tuiscint	Próiseas ns scríbhneoireachta agus ag cruthú
	Athinsint agus mionléiriú	Freagairt agus intinn an údair	Freagairt agus intinn an údair
	Teanga a úsáid go spraiúil agus go cruthaitheach	Líofacht agus féincheartú	Peannaireacht agus cur i láthair
	Eolas, míniú agus údar a thabhairt		
	Cur síos, tuar agus machnamh		

Gach rang - Torthaí Foghlama

Torthaí Foghlama don Teanga Ó Bhéal - féach ar L24 & 25 sa Churaclam Teanga na Bunscoile

Labhairt: Teanga ó Bhéal

Neamhfhoirmiúil

- Múinteoir ag labhairt Gaeilge
- Múinteoir ag tabhairt treoracha
- Cuairteoirí sa scoil
- Foireann na scoile eatarthu féin
- Orduithe, teachtaireachtaí-iarraidh ar dhuine rud éigin a dhéanamh
- Mar theanga chaidrimh
- Mar theanga bhainisteoireacha
- Ócáidí spéisialta - Breithlá
- I gceachtanna eile, mar shampla, sa chorpoideachas ag cuntas "a haon, a dó, a trí".
- Éisteacht leis an Ghaeilge á labhairt go fíorchumarsáideach
- Frása na seachtaine - **Aguisín 1**
- Rolla- anseo, as láthair, b'fheidir go bhfuil sé tinn, ar saoire, níl sé/sí ar scoil
- Teachtaireachtaí
- Treoracha agus orduithe - Tóg amach/Tógaigí amach... Oscail/osclaigí
- Ceisteanna á gcur agus a bhfreagairt

Foirmiúil

- Sa rang Gaeilge (téamaí faoi leith)
- Rólghlacadh
- Ról-imirtí
- Drámaí
- Agallaimh
- Scéal a insint nó a léamh os ard (b'fhéidir do rang níos óige)
- Cuir síos orthu féin agus ar dhaoine eile.

Éisteacht

- Éisteacht le dlúthdhioscaí, dánta, amhráin agus rannta
- Éisteacht le treoracha, scéalta, cartúin ó TG4, aimsir TG4, orduithe, tráth na gceist, cluichí
- Éisteacht agus tomhas
- Éisteacht agus pictiúr a tharraingt
- Éisteacht agus mím a dhéanamh
- Éisteacht agus treoracha a leanstan
- Cluichí teanga - fiche ceist, cad atá sa mhála? Cluiche Kim srl
- Nuacht
- Aimsir
- Drámaí
- Agallaimh
- Dántaí
- Amhráin
- Scéalta
- Cláracha Teilifíse
- Cur síos orthu féin agus ar pháistí eile

Léitheoireacht

Féach ar Torthaí Foghlama don Léitheoireacht L28 & 29 sa Churaclam Teanga na Bunscoile

Naíonáin Shóisearacha	
Scéim	Bua na Cainte
Síscéalta/Leabhair Idirghníomhach:	<ul style="list-style-type: none">▪ An Sicín Beag Buí▪ Oisín ag Du lar Scoil▪ An Tornapa Mór▪ An Rás▪ An Seilide▪ An Fear Sneachta▪ Cinín Óir agus na Trí Bhéir▪ An Feirmeoir▪ An Fear Grinn▪ Oíche Shamhna▪ An Nollaig▪ An Féasta▪ Coinín na Cásca

Naíonáin Shinsearacha	
Scéim	Bua na Cainte
Síscéalta/Leabhair Idirghníomhach:	<ul style="list-style-type: none">▪ Cé leis an teach deas?▪ Mo phictiúr▪ Hansel & Gretel▪ Cúig Lacha▪ Cochaillín Dearg▪ Ar maidin▪ An fear sinséir

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ An lacha ghránna ▪ Sicín licín ▪ Cúig Phuimcín ▪ Daidí na Nollag ▪ Ubh Chásca
--	---

Rang a hAon	
Scéim	Bua na Cainte 1
Síscéalta/Leabhair Idirghníomhach:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Cúig Rón ▪ An Rothar Nua ▪ Oíche Shamhna ▪ An Sionnach agus an préachán ▪ Eoin agus an Gas pónaire ▪ Bréagáin na Nollag ▪ An Fear Cliste ▪ An Gréasaí agus na Síoga ▪ Na trí Mhuc ▪ Codladh Sámh ▪ An Sionnach agus an Chircín Rua

Rang a Dó	
Scéim	Bua na Cainte 2
Síscéalta/Leabhair Idirghníomhach:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ An Madra Santach ▪ An Píobaire ▪ An Pota Draíochta ▪ Gairdín an Fhathaigh ▪ An Leipreachán Cliste ▪ An Mactíre agus na Caoirigh ▪ Rí na nÉan ▪ An Chailleach agus an Púca ▪ Rudolph an Réinfhia
Léitheoireacht:	Tús na léitheoireachta - clár foirmiúil don léitheoireacht ag toiseacht i Rang a Dó.

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Fógraí sa seomra ▪ Lipéid-doras,cófra,fuinneog ▪ Léamh-focail agus abairtí gairide ▪ Póstaeir timpeall an tseomra le laethanta na seachtaine, uimhreacha, dathanna ▪ An nuacht a léamh ▪ Athscríobh a léamh <p>Déantar scileanna a fhorbairt agus a chleachtadh ó Rang a Dó. Bíonn deiseanna léitheoireachta éagsúla ag na páistí.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Léitheoireacht faoi stiúir ▪ Léitheoireacht pháirteach ▪ Léitheoireacht roinnte ▪ Léitheoireacht aonair ▪ Leabhair ón scéim "Cleite"
--	--

Rang a Trí	
Scéim	Bua na Cainte 3
Síscéalta/Leabhair Idirghníomhach:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ An Leon agus an Luch ▪ Spórt sa Choill ▪ An Damhán Alla ▪ An tIora Rua/An tIora Liath ▪ Na Trí Ghabhar ▪ An Seomra Ranga Fadó ▪ An Chailleach Uaigneach ▪ An Rí agus an tÓr ▪ Dinnéar Róisín ▪ Lá Breithe Oisín ▪ Ar Maidin ▪ Ainmhithe San Artach ▪ An Geimhreadh ▪ Daidí Na Nollag/ Oíche Nollag ▪ An Drumadóir ▪ An tEarrach ▪ Cú Chulainn ▪ Fionn agus an Dragún

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ An Mhaighdean Mhara ▪ Rí na Síog ▪ An Brádan Feasa ▪ Lá 'Le Pádraig ▪ An Coinín ▪ Cois Farraige
Léitheoireacht:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Fógraí sa seomra ▪ Lipéid-doras, cófra, fuinneog ▪ Léamh-focail agus abairtí gairide ▪ Póstaeir timpeall an tseomra le laethanta na seachtaine, uimhreacha, dathanna ▪ An nuacht a léamh ▪ Athscríobh a léamh <p>Déantar scileanna a fhorbairt agus a chleachtadh ó Rang a Dó. Bíonn deiseanna léitheoireachta éagsúla ag na páistí.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Léitheoireacht faoi stiúir ▪ Léitheoireacht pháirteach ▪ Léitheoireacht roinnte ▪ Léitheoireacht aonair ▪ Leabhair ón scéim "Cleite"

Rang a Ceathair	
Scéim	Bua na Cainte 4
Síscéalta/Leabhair Idirghníomhach:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Fionn agus an Fathach Fíochmhar ▪ Clann Lir ▪ An Teach a Thóg Seán ▪ Fionn agus a Mhac Oisín ▪ Proserpine ▪ Jimín agus an Gandal ▪ Oisín I dTír na nÓg ▪ Androcles agus an Leon ▪ Labhraidh Loingseach ▪ Dáithí agus an Fathach ▪ An Banphrionsa agus an tAoire

Léitheoireacht:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Fógraí sa seomra ▪ Lipéid-doras,cófra,fuinneog srl. ▪ Léamh-focail agus abairtí gairide ▪ Póstaeir timpeall an tseomra le laethanta na seachtaine, uimhreacha, dathanna ▪ An nuacht a léamh ▪ Athscríobh a léamh ▪ Bíonn deiseanna léitheoireachta éagsúla ag na páistí. ▪ Léitheoireacht faoi stiúir ▪ Léitheoireacht pháirteach ▪ Léitheoireacht roinnte ▪ Léitheoireacht aonair
------------------------	--

Rang a Cúig	
Scéim	Bua na Cainte
Síscéalta/Leabhair Idirghníomhach:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Deirdre ▪ An Broc ▪ Gráinne Mhaoil ▪ Cleas Oíche Shamhna ▪ Oíche Shamhna ▪ Ali Baba agus na Gadaithe ▪ An Nollaig ▪ Margadh na Nollag ▪ Carúl na Nollag ▪ An Fia Rua ▪ An Cluiche Iománaíochta ▪ Cluiche I bPáirc an Chrócaigh ▪ An Leabharlann ▪ Daedalus agus Icarus ▪ Na hÉin ▪ Seaicéad Nua ▪ Na Bróga Peile ▪ Arion agus an deilf ▪ Ag déanamh obair bhaile ▪ Tinneas Fiacaile

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Teach trí thine ▪ Ceoltóirí Bremen ▪ Sceideal Téilifise ▪ Ag an bPictiúrlann ▪ Florence Nightingale - An Bhean leis an Lampa ▪ Robinson Crusoe ▪ An Siopa Scoile ▪ Gadaí sa Bhanc ▪ Na Tuatha de Danann ▪ Lá le Padráig ▪ Uibheacha Cásca ▪ An tAerphort ▪ An Samhradh
Léitheoireacht:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Fógraí sa seomra ▪ Lipéid-doras, cófra, fuinneog ▪ Léamh-focail agus abairtí gairide ▪ Póstaeir timpeall an tseomra le laethanta na seachtaine, uimhreacha, dathanna ▪ An nuacht a léamh ▪ Athscríobh a léamh <p>Bíonn deiseanna léitheoireachta éagsúla ag na páistí.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Léitheoireacht faoi stiúir ▪ Léitheoireacht pháirteach ▪ Léitheoireacht roinnte ▪ Léitheoireacht aonair

Rang a Sé	
Scéim	Béal Beo Am Don Léamh - (roghnú den scéalta)
Síscéalta/Leabhair Idirghníomhach:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dubh le Daoine ▪ Cad is Ainm Duit? ▪ An Seanbhalún

- An Féinphic
- Bricfeasta le Kemi
- Nuair a bhíonn an bolg lán is maith leis na cnamha síneadh
- Stiúghtha agus Spallta
- Bing agus Beijing
- Ag Siopadóireacht i Sydney
- Ag Siopadóireacht ar an Idirlíon
- An t-Ollmhargadh
- Róg an Rógair
- Mála Mór Éadaí
- Siúlaigí i mo Dhiadh
- Sléibhte Mhontana
- Slán le mo Bhricfeasta
- Cá Bhfuil tú i do Chónaí?
- Picbhuma
- An Gala Gaoithe
- Tabhair Aire, a Liam
- Is Mise Almir
- An Clár Ama
- Ar Scoil san Astráil
- An Seomra Ríomhaire
- Ar Scoil san Fhorais Bháistí
- An Bhfaca tú na Páistí seo?
- Agallamh ar Scoil
- An Scáileán Tríthoiseach
- Anseo. K.
- Cleachtadh a Dhéanann Máistreacht
- Le Chéile Arís
- Oíche Shamhna
- Beannachtaí na Nollag Oraibh go Léir!
- An Pharáid
- Nuachtán na Mí

Tá na scéalta seo in "Am Don Léamh" agus is féidir leis an múinteoir scéalta a roghnú o am go h-am as an leabhar seo.

- Gafa
- An Soirc

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ An Giotár Dearg ▪ Turas go Plútón ▪ Fíolachán Garáiste ▪ Ticéid don Chluiche ▪ An Taibhse ▪ An Ghráinneag ▪ Mo Mhadra Leisciúil ▪ Rothar gan Solas ▪ An Titanic ▪ An Stampa ▪ Obair Bhaile ▪ Dinnéar na Nollag ▪ Ag Scíáil ▪ An Cárta Breithlae ▪ Ceolchoirm U2 ▪ Bia Blasta ▪ An Mapa ▪ An Bosca Brúscair ▪ Cáca ▪ Clann Lir ▪ Céilí Lá Fhéile Pádraig ▪ Dialann Neil Armstrong ▪ Ag Siopadóireacht ar an Ríomhaire ▪ An Capall ▪ Páirc an Chrócaigh ▪ Na Lámhainní Peile ▪ An Bhumbóg ▪ Céard Ba Mhaith Leat a Dhéanamh?
<p>Léitheoireacht:</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Fógraí sa seomra ▪ Lipéid-doras, cófra, fuinneog ▪ Léamh-focail agus abairtí gairide ▪ Póstaeir timpeall an tseomra le laethanta na seachtaine, míonna, uimhreacha, rialacha, briathra, ceisteanna, frásaí bunaithe ar téamaí ▪ An nuacht a léamh ▪ Athscríobh a léamh ▪ E-leathanach ó Coláiste Froebel a léamh leis an múinteoir <p>Bíonn deiseanna léitheoireachta éagsúla ag na páistí.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Léitheoireacht faoi stiúir ▪ Léitheoireacht pháirteach ▪ Léitheoireacht roinnte ▪ Léitheoireacht aonair
--	--

Scríbhneoireacht

Féach ar Torthaí Foghlama don Scríbhneoireacht ar L32 & 33 sa Churaclam Teanga na Bunscoile

Aidhmeanna

Go mbeidh na páistí in ann:

- Tascanna scríbhneoireachta a dhéanamh le cuidiú ón mhúinteoir agus, ina dhiaidh sin, go neamhspleách, bunaithe ar na téamaí ón scéim Ghaeilge
- Téacsanna gairide pearsanta agus cruthaitheacha a scríobh
- Tuiscint a fháil ar phróiseas na scríbhneoireachta trí athdhréachtú a dhéanamh

Tús na scríbhneoireachta

Tosnaíonn na páistí le scríbhneoireacht fhoirmiúil i Rang a Dó. Leanann agus feabhasann an próiseas seo ó rang go rang. Déanann na páistí tascanna scríbhneoireachta bunaithe ar na téamaí sa Churaclam agus úsáidtear an cóipleabhar chun dul chun cinn a dhéanamh ar a gcuid scríbhneoireachta.

Naíonáin Shóisearacha	
Téacsleabhar:	Bua na Cainte <ul style="list-style-type: none"> ▪ Éist agus tarraing

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Éist agus dathaigh
--	--

Naíonáin Shinsearacha	
Téacsleabhar:	Bua na Cainte <ul style="list-style-type: none"> ▪ Éist agus tarraing ▪ Éist agus dathaigh ▪ Meaitseáil ▪ Ceangail na daiseanna ▪ Ceangail na hUimhreacha ▪ Faigh an Difríocht

Rang a hAon	
Téacsleabhar:	Bua na Cainte 1 <ul style="list-style-type: none"> ▪ Éist agus tarraing ▪ Éist agus scríobh ▪ Líon na Bearnaí ▪ Scríobh an focal ceart ▪ Liosta focal ▪ Crosfhocail ▪ Focal faoi phictiúr ▪ Meaitseáil ▪ Déan abairtí

Rang a Dó	
Téacsleabhar:	Bua na Cainte 2 <ul style="list-style-type: none"> ▪ Éist agus tarraing

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Éist agus scríobh ▪ Líon na Bearnaí ▪ Scríobh an focal ceart ▪ Liosta focal ▪ Crosfhocail ▪ Focal faoi phictiúr ▪ Meaitseáil ▪ Déan abairtí
Cóipleabhar Gaeilge:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pictiúr le focal in aice leo ▪ Abairtí simplí ▪ Líon na Bearnaí ▪ Athscríobh ón gclár bán: An Nuacht ▪ Rannta
An Próiseas Scríbhneoireachta:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pictiúir le focail agus abairtí simplí ▪ Pictiúir le habairtí beaga agus níos déanaí, scéalta beaga ▪ Scéalta a chumadh bunaithe ar an Mhodh: Cathain, Cé, Cá, Cén áit, Cad?

Rang a Trí	
Téacs Leabhar:	<p>Bua na Cainte 3</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Éist agus tarraing ▪ Éist agus scríobh ▪ Líon na Bearnaí ▪ Scríobh an focal ceart ▪ Liosta focal ▪ Crosfhocail ▪ Treoirfhocail ▪ Focal faoi phictiúr ▪ Meaitseáil ▪ Déan abairtí ▪ Bí ag scríobh ▪ Freagair na ceisteanna ▪ Críochnaigh na habairtí
Cóipleabhar Gaeilge:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pictiúr le focal in aice leo ▪ Abairtí dá gcuid féin a scríobh ▪ Líon na Bearnaí

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Athscríobh ón gclár bán: An Nuacht ▪ Rannta agus dánta
An Próiseas Scríbhneoireachta:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pictiúir le focail agus abairtí simplí ▪ Pictiúir le habairtí beaga agus níos déanaí, scéalta beaga ▪ Scéalta a chumadh bunaithe ar an Mhodh: Cathain, Cé, Cá, Cén áit, Cad?

Rang a Ceathair	
Téacsleabhar:	<p>Bua na Cainte 4</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Éist agus tarraing ▪ Éist agus scríobh ▪ Líon na Bearnaí ▪ Scríobh an focal ceart ▪ Liosta focal ▪ Crosfhocail ▪ Focal faoi phictiúr ▪ Meaitseáil ▪ Déan abairtí ▪ Bí ag scríobh ▪ Freagair na ceisteanna ▪ Críochnaigh na habairtí
Cóipleabhar Gaeilge:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pictiúr le focal in aice leo ▪ Abairtí dá dcuid féin. ▪ Scéal beag a scríobh ▪ Líon na Bearnaí ▪ Athscríobh ón gclár bán ▪ An Nuacht a scríobh ▪ Rannta agus dáin
An Próiseas Scríbhneoireachta:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pictiúir le focail agus abairtí ▪ Pictiúir le scéalta beaga ▪ Scéalta a chumadh bunaithe ar an Mhodh: Cathain, Cé, Cá, Cén áit, Cad?

Rang a Cúig	
Téacsleabhar:	<p>Bua na Cainte</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Éist agus tarraing ▪ Éist agus scríobh ▪ Líon na Bearnaí ▪ Scríobh an focal ceart ▪ Liosta focal ▪ Crosfhocail ▪ Treoirfhocail ▪ Focal faoi phictiúr ▪ Meaitseáil ▪ Déan abairtí ▪ Scríobh na habairtí seo i gceart ▪ Freagair na ceisteanna ▪ Críochnaigh na habairtí
Cóipleabhar Gaeilge:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pictiúr le focal in aice leo ▪ Abairtí níos faide ▪ Líon na Bearnaí ▪ Athscríobh ón gclár bán ▪ An Nuacht a scríobh ▪ Rannta agus dáin
An Próiseas Scríbhneoireachta:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pictiúir le focail agus abairtí ▪ Pictiúir le scéalta ▪ Scéalta a chumadh ag baint úsáid as frásaí faoi leith, mar shampla, Ar dtús, Ansin, Ina dhiaidh sin, Ar deireadh, srl

Rang a Sé	
Téacsleabhar:	<p>Béal Beo</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Éist agus tarraing ▪ Éist agus scríobh ▪ Líon na Bearnaí ▪ Scríobh an focal ceart ▪ Liosta focal ▪ Crosfhocail

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Focal faoi phictiúr ▪ Meaitseáil ▪ Scríobh na abairtí seo i gceart ▪ Déan abairtí ▪ Freagair na ceisteanna ▪ Críochnaigh na habairtí ▪ Focalchuardach
Cóipleabhar Gaeilge:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pictiúr le focal in aice leo ▪ Abairtí níos faide ▪ Líon na Bearnaí ▪ Athscríobh ón gclár bán: An Nuacht ▪ Rannta agus dáin ▪ Biachlár ▪ Clárama ▪ Déan póstaer ▪ Seanfhocail ▪ Liosta siopadóireachta ▪ Fógra ▪ Tarraing plan tí agus ainmnigh na seomraí ▪ Rialacha ▪ Ríomhphost ▪ Sceideal Teilifíse ▪ Dialann ▪ Alt beag
An Próiseas Scríbhneoireachta:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Abairtí níos faide ▪ Pictiúir le scéalta ▪ Sraicleabhair ▪ Scéalta a chumadh ag baint úsáid as frásaí faoi leith, mar shampla, Ar dtús, Ansin, Ina dhiaidh sin, Ar deireadh, srl - tugann an múinteoir leathanach "Frásaí do Rang 6" do gach pháiste agus baineann siad úsáid as na frásaí sin sa scríbhneoireacht (agus labhairt)

Gramadach

Naíonáin Shóisearacha	
Gramadach	Múintear go h-índíreach i mbun ranga é.
Comhaireamh (bun uimhreacha)	1 go 5

Naíonáin Shinsearacha	
Gramadach	Múintear go h-índíreach i mbun ranga é.
Comhaireamh (bun uimhreacha)	1 go 10

Rang a hAon	
Téacsleabhar:	Bua na Cainte 1 <ul style="list-style-type: none"> ▪ Éist agus tarraing ▪ Éist agus dathaigh
Comhaireamh (bun uimhreacha)	1 go 20
Comhaireamh (Uimhreacha pearsanta)	Béim ar 1 go 10
Forainmeacha	agam, agat /liom, leat /orm, ort, air ,uirthi

Rang a Dó

Téacsleabhar:	Bua na Cainte 2 <ul style="list-style-type: none"> ▪ Éist agus tarraing ▪ Éist agus dathaigh
Comhaireamh (bun uimhreacha)	1 go 20 agus deiceanna 10-100
Comhaireamh (uimhreacha pearsanta):	Béim ar 1 go 10
Briathra:	Béim ar an aimsir chaite - Rialacha
Forainmneacha:	Agam, agat, aige, aici / Liam, leat, leis, léi /Orm, ort, air, uirthi

Rang a Trí	
Téacsleabhar:	Bua na Cainte 3
Comhaireamh (bun uimhreacha)	1 -100
Comhaireamh (uimhreacha pearsanta):	Béim ar 1 go 10
Briathra:	Aimsir Chaite
Forainmneacha:	ag, ar, le, do, ó, faoi. in aice, os comhair, taobh thiar de,

Rang a Ceathair	
Téacsleabhar:	Bua na Cainte

Comhaireamh (bun uimhreacha)	1 - 100, i gcéadthaí go dtí míle
Comhaireamh (uimhreacha pearsanta):	Béim ar 1 go 20
Briathra:	Aimsir Chaite, Aimsir Láithreach
Forainmneacha:	ag, ar, le, do, ó faoi, chuig, de in aice, os comhair, taobh thiar de, os cionn

Rang a Cúig	
Téacsleabhar:	Bua na Cainte
Comhaireamh (bun uimhreacha)	1 go 1000
Comhaireamh (uimhreacha pearsanta):	1 go 20
Briathra:	Aimsir Chaite, Aimsir Láithreach, Aimsir Fháistineach
Forainmneacha:	ag, ar, le, do, ó, chuig, faoi, de, roimh, as in aice, os comhair, taobh thiar de, os cionn

Rang a Sé	
Téacsleabhar:	Béal Beo

Comhaireamh (bun uimhreacha)	1 go 1000, i mílte go dtí deich míle
Comhaireamh (uimhreacha pearsanta):	1 go 20
Briathra:	Aimsir Chaite, Aimsir Láithreach, Aimsir Fháistineach
Forainmneacha:	ag, ar, le, do, ó, chuig, faoi, roimh, as, i, thar, idir in aice, os comhair, taobh thiar de, os cionn
Rudaí Eile	Céimeanna Comparáide na hAidiachta An Aidiacht Shealbhach Na Mothúcháin Réamhfhocail + h Thaitin + le Orduithe Trearacha 'ag dul amach' / 'amuigh' / 'ag dul isteach' / 'istigh' Sa + h Cén t-am é? Treo 'thuas' / 'ag teacht anuas' / 'thíos' / 'ag teacht aníos' Samhail - chomh ... le

Litriú

Múintear an litriú go neamhfhoirmiúil i Rang a hAon agus tosaíonn muid ar litriú foirmiúil i Rang a Dó. Iarr ar na páistí féachaint ar an bhfocal, úsáid a bhaint as agus srl. Is cóir litriú a bheith radharcach agus gan a bheith éistitheach.

Cur chuige don litriú: Féach-Abair-Clúdaigh-Samhlaigh-Scríobh-Cearthaigh

Rang a Dó (tar éis na Cásca)

- Bunaithe ar théamaí sa leabhar
- Ionann agus 1 gach oíche

Rang a Trí

- Rír 3

Rang a Ceathair

- Rír 4

Rang a Cúig

- Rír 5

Rang a Sé

- Rír 6

1.4: Comhtháthú na Snáitheanna

Déanann múinteoirí iarracht na snáitheanna uile a nascadh nuair a bhíonn téamaí á fhorbairt acu. Déanann múinteoirí iarracht na snáitheanna a mhúineadh as Béarla agus as Gaeilge ag an am chéile, mar shampla tríd drama nó 'Aistear', mar atá leagtha amach i gCuraclam Teanga na Bunscoile. Déanann an fhoireann sáriarracht ar chomhtháthú na snáitheanna gach Mí Márta le linn Seachtain na Gaeilge.

1.5: Téamaí, Straitéisí agus Modhanna Múinte

Tá an scéim "Bua na Cainte", foilsithe ag Edco, in úsáid againn ó na Naoínáin go Rang a Cúig. Úsaideann Rang 6 "Béal Beo". Tá deich dtéamaí leagtha amach sa Churaclam Gaeilge do gach rang agus leantar iad seo in "Bua na Cainte" (agus "Béal Beo"). Is iad seo:

- Mé Féin
- An Scoil
- Bia
- Caitheamh Aimsire
- Éadaí
- Ócáidí Speisialta
- An Aimsir
- Sa Bhaile
- Siopadóireacht
- An Teilifís

Baineann na téamaí le saol an pháiste agus feictear leanúnachas iontu ó rang go rang. Tugtar treoracha an cheachta Ghaeilge as Gaeilge. Úsáidtear an modh díreach, an modh na lánfhreagartha gníomhaí, modh na sraithe, an modh closamhairc, an modh closlabhartha agus modh na ráite mar atá leagtha amach. Baintear úsáid as réimse modhanna agus straitéisí i ngach ceacht.

1.6: Gaeilge Neamhfhoirmiúil

- Déantar iarracht sa scoil, Gaeilge a úsáid chomh minic agus is féidir rith an lae, mar shampla, am rolla, am lóin, ar maidin.

- Déantar iarracht béim a chur ar *Gaeilge Neamhfoirmiúil le linn*:
 1. Seachtain na *Gaeilge/Lá Glas*
 2. *Cómhrá na maidine, Frása na Seachtaine*
 3. "Ticéidí oráiste" agus duaiseanna do na daltaí a fhaigheann 10/15 ticéidí
 4. *Ócáidí rialta i rith an lae...am rolla/lón/ar maidin srl (Aguisín 3)*
 5. *Prionta sa timpeallacht/fógraí/comharthaí/póstaeir*
- Tá *plean gnímh* againn chun labhairt na *Gaeilge* a chur chun cinn (*Aguisín 2-Frása na Seachtaine*). Beidh gach duine sa scoil ag baint úsáide as an fhrása chomh minic agus is féidir, i rith an lae. Craolfaidh an príomhoide frása na seachtaine ar an Luan ar an *challaire*.

2. Pleanáil Éagraíochta

2.1: Pleanáil an mhúinteora

Tá dualgas ar gach múinteoir ranga a phleanáil gearrthéarmach/fadthéarmach féin a dhéanamh. Déantar cuntas míosúil ag deireadh gach mí agus coimeádtar iad san oifig.

2.2: Áiseanna

Tá muid ag baint úsáide as 'Bua na Cainte' o Na Naoínáin Shóisearacha go dtí Rang a Cúig. Tá Rang 6 ag baint úsáide as "Béal Beo". Sa phacáiste seo tá:

- Leabhar an Mhúinteora
- Leabhar an Pháiste
- CDRom le háiseanna don chlár bán idirghníomhach (póstaeir, scéalta, amhrán, dánta, cluichí)

Sna hardranganna úsáidimid éagsúlacht leabhar ó am go h-am:

- Am don Léamh
 - Léigh sa bhaile
 - Inis Dom
 - Béal Beo
 - Twinkl/Múinteoir.ie/Seomra Ranga
- *(Táimid ag fanacht le Bua na Cainte do Rang 6)

(Tá na hÁiseanna sin le fáil sna seomraí ranga agus áiseanna eile chomh maith.)

2.3: Éagsúlacht chumais

Sa scoil seo déanfar iarracht freastal ar éagsúlacht chumais na bpáistí trí úsáid a bhaint as stráitéisí éagsúla múinteoireachta a oireann do pháistí éagsúla sna ranganna.

2.4: Comhtháthú le hÁbhair eile

Déanfaimid iarracht roinnt Gaeilge a úsáid chomh minic agus is féidir in ábhair dhifriúla sa scoil i rith na bliana. Bainimid úsáid as gach deis an Ghaeilge a labhairt i rith an lae. Déanann múinteoirí iarracht na snáitheanna a mhúineadh as Béarla agus as Gaeilge ag an am chéanna, mar shampla trí dráma nó 'Aistear', mar atá leaghta amach i *Curaclam Teanga na Bunscoile*.

2.5: Measúnú

Tá an measúnú mar chuid lárnach den phróiseas teagaisc agus foghlama na Gaeilge. Seo iad na modhanna measúnaithe atá in úsáid againn:

1. Liosta na bhfeidhmeanna teanga (Aguisín 1)
2. Dírbhreathnú an mhúinteora
3. Tascanna/trialacha deartha ag an mhúinteoir
4. Bailiúchán d'obair an pháiste.
5. Scrúduithe/Dul siar (sna hardranganna)

2.6: Obair Bhaile

De ghnáth tugtar obair bhaile sa Ghaeilge sna meán/andranganna atá bunaithe ar an obair ranga. Dá bhrí sin, ní chuirfear aon stró ar na tuismitheoirí cuidiú leis na páistí murar féidir leo. Braitheann an méid obair bhaile ar éagsúlacht chumais na bpáistí.

2.7: Forbairt Foirne

Oibríonn na múinteoirí comhranganna le chéile chun plean oibre a chur le chéile.

2.8: Tuismitheoirí agus an Ghaeilge

Molann an scoil do thuismitheoirí dearcadh dearfach a bheith acu don Ghaeilge chun cuidiú linn grá a chothú don teanga agus suim a mhúscailt inti. Tá an-tábhacht ag baint le leanúnachas idir scoil agus baile. Úsáidtear Seachtain na Gaeilge, tionóil agus suíomh gréasáin na scoile chun an Ghaeilge a chur chun cinn.

2.9: Comhionannas

Ó am go ham, tágann páistí go dtí an scoil, i rith na scoil bliana, ó cheantar eile, ó scoile eile, nó ó thír eile. Tugtar cumas na bpáistí san áireamh nuair atá siad ag tabhairt faoi fhoghlaim na Gaeilge. Muna bhfuil líofacht Bhéarla acu, ní chuirtear an-bhéim ar fhoghlaim na Gaeilge ag an tús. É sin ráite, bíonn an páiste ag glacadh páirte sa rang agus bíonn idirdhealú á dhéanamh ag an mhúinteoir.

Critéir Rathúlachta

(lena ndéanfar an polasaí a mheas)

- Páistí ag baint úsáide as Gaeilge gan nod.
- Páistí sásta páirt a ghlacadh sa rang.
- Páistí ag baint taitnimh as Gaeilge a úsáid sa rang.
- Gaeilge le feiceáil agus le cloisteáil, ó am go chéile, timpeall na scoile.
- Torthaí na scrúduithe caighdeánaithe ag méadú.

Cur i bhfeidhm

A: Rólanna agus freagracht:

Tá gach múinteoir freagrach as an phlean a chur i gcrích. Tá an príomhoide freagrach as cothú na Gaeilge sa scoil mar seo a leanas:

- A dhearbhu go bhfuil frása na seachtaine le feiceáil agus le húsáid i ngach rang.
- A dhearbhu go bhfuil na feidhmeanna teanga ar taispeáint i ngach rang sa scoil.

- A dhearbhu go bhfuil an plean scoile a chur i grích i ngach rang.
- A dhearbhu go bhfuil áiseanna oiriúnacha Gaeilge ag gach rang.
- Eolas a thabhairt do na múinteoirí faoi Chúrsaí/Seachtain na Gaeilge srl
- Taighde a dhéanamh faoi áiseanna a bheadh óiriúnach don scoil.

B: Spriocdhátaí leis an bplean a chur i bhfeidhm:

- Éanair 2021

Athbhreithniú

Spriocdháta don athbhreithniú

- Mionbhreithniú a dhéanamh má bhíonn gá ann é a dhéanamh
- Mórbhreithniú a dhéanamh i Mí Éanair 2024 le cinntiú go bhfuil leanúnachas idir na bunranganna agus na hardranganna sa scoil.

Daingniú agus Cumarsáid

Thug an Bord Bainistíochta aitheantas don bplean reatha ar an _____

Síniú: _____ (Cathaoirleach) **Dáta**

Aguisín 1

Frása na Seachtaine

Frása na Seachtaine

1	Fáilte romhat
2	Dia duit/ Dia is Muire duit
3	Gabh mo leithscéal, a mhúinteoir...
4	Le do thoil/ Más é do thoil é
5	An bhfuil cead agam...?
6	An féidir liom...?
7	Ba mhaith liom...
8	Ta ...uaim, le do thoil.
9	Slán leat
10	Go raibh maith agat
11	Caidé mar atá tú? Go maith, (buíochas le Dia)
12	Ta brón orm
13	An maith leat? Is maith liom/ Ní maith liom
14	B'fhearr liom...
15	Anseo/ Tá sé as láthair/ B'fhéidir go bhfuil sé tinn.
16	Tá orm...
17	Cé leis é? Is liomsa é.
18	Cá bhfuil tú ag dul? Go rang 2 srl
19	Cén Ghaeilge atá ar...
20	Níl a fhios agam.
21	Cad atá ort?
22	Ta tart/ ocras /tuirse srl orm
23	Cad é sin? Is ... é.

24	Cén t-am é?
25	Tá sé fuar/ fliuch/ ag cur sneachta
26	Ta cnag ag an doras
27	Seo duit nóta ó...
28	Tóg go bog é.
29	Breithlá sona duit
30	Nollaig shona /Cáisc shona

Aguisín 2

Teanga an Lae

Teanga an Lae

Am den lá	Naíonáin	Ranganna 1 + 2	Ranganna 3 + 4	Ranganna 5 + 6
Ar maidin	<p>Dia duit.</p> <p>Dia is Muire duit.</p> <p>Maidin mhaith.</p>	<p>Dia duit.</p> <p>Dia is Muire duit.</p> <p>An bhfuil tú go maith?</p>	<p>Paidreacha</p> <p>Dia duit.</p> <p>Dia is Muire duit.</p> <p>Dia daoibh.</p>	<p>Paidreacha</p> <p>Dia duit.</p> <p>Dia is Muire duit.</p>

		<p>Tá mé go maith.</p> <p>Níl mé go maith.</p> <p>An bhfuil cead agam dul go dtí an oifig?</p> <p>Tá airgead agam.</p> <p>Cá mhéad?</p> <p>Euro amháin, srl</p> <p>Seo nóta duit.</p>	<p>Caidé mar atá sibh?</p> <p>An bhfuil cead agam...?</p> <p>Caint faoin aimsir.</p>	<p>Conas atá tú?/ Caidé mar atá tú?</p> <p>Fáilte romhaibh.</p> <p>Tá mé ar fheabhas!</p> <p>Níl mé ach go measartha.</p> <p>Tá muid go maith; Caidé mar atá tú féin?</p> <p>An bhfuil sibh réidh?</p> <p>Tá muid réidh.</p>
--	--	---	--	--

Ainmneacha na bpáistí a ghlaoch gach maidin as Gaeilge.

Am rolla	<p>Anseo.</p> <p>Níl sé/sí ar scoil.</p> <p>Tá sé/sí tinn.</p> <p>Tá sé/sí sa bhaile.</p> <p>An bhfuil?</p> <p>Tá sé/sí...</p>	<p>Tá ... as láthair.</p> <p>Níl a fhios agam.</p> <p>Tá sí ag an bhfiaclóir/ dochtúir.</p> <p>Chonaic mé...</p> <p>Ní fhaca mé...</p> <p>Chuala mé...</p>	<p>B'fhéidir go bhfuil sé tinn.</p> <p>Cén fáth?</p> <p>Tá beirt...</p> <p>Beidh sé déanach/ mall mar...</p> <p>Beidh sé ar ais amárach.</p> <p>Bhí mé tinn inné.</p>	<p>Ceapaim/ Sílim go bhfuil...</p> <p>Bhí sé tinn aréir.</p> <p>Tá sí imithe go dtí...</p> <p>T á biseach air.</p> <p>Ní bheidh mé ar scoil amárach mar...</p>
----------	--	--	---	--

			Tá nóta agam. Seo duit nóta ó...	Dúirt a ... liom go/ gur
Am loin	Tóg amach an lón. Oscail mo bhuidéal. A bhuachailí, seasaigí suas. A chailíní, seasaigí suas. Líne díreach Siúlaigí amach. Dún/ druid an bosca lón. Cuir ort do chóta. Bain díot do chóta.	Tóg amach do lón. Cuir isteach do bhosca lón. Tá páipéar ar an urlár. Téigh go dtí an líne. Oscail an doras. Cuir ort do chóta. An bhfuil cead agam mo chóta a fháil? An bhfuil cead agam mo lón a ithe? Tá sé ag cur fearthainne.	An bhfuil tú/ sibh críochnaithe? Siúlaigí amach. Ná bí ag rith. An bhfuil cead agam dul amach chuig an leithreas? Tógaigí amach an lón. Osclaigí na boscaí loin. Tá mé críochnaithe.	Déanaigí deifir. Cuirigí oraibh na cotaí. An bhfuil sé fuar amuigh? An bhfuil cead agam fanacht istigh? Sílím go bhfuil mé tinn. An bhfuil cead agam mo lámha a ghlanadh?
Am imeachta	Comhartha na Croise. Cuir ort do chóta.	Comhartha na Croise. Slán libh. Slán abhaile.	Comhartha na Croise. Paidreacha	Comhartha na Croise. Paidreacha

	<p>Cuir suas an chathaoir.</p> <p>Slán leat.</p> <p>Slán go fóill.</p> <p>Líne</p>	<p>Slán agus beannacht.</p> <p>Tóg go bog é!</p>	<p>Caint faoi obair bhaile/ leabhar nótaí.</p> <p>Cuir ort do chóta.</p> <p>Cuirigí suas na cathaoireacha.</p> <p>Tá sé a trí a chlog.</p>	<p>Feicfidh mé amárach tú le cuidiú Dé.</p> <p>Tabhair aire.</p> <p>Slán abhaile.</p> <p>Ná dean dearmad.</p> <p>Bígí cúramach.</p> <p>Go n-éirí an bóthar leat /libh.</p>
--	--	--	--	--

